

Utbildningsdepartementet

Validering - för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Sammanfattning

Region Jönköpings län har beretts möjlighet att inkomma med ett remissvar på Valideringsdelegationens slutbetänkande *Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande* (SOU 2019:69). För oss som regionalt utvecklingsansvarig aktör är alla tre begreppen i slutbetänkandets titel – validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande – högprioriterade i vårt arbete att stärka länets tillväxt och attraktivitet.

Synpunkter på förslaget

Inledningsvis vill Region Jönköpings län uttrycka stöd för många av de förslag och bedömningar som Valideringsdelegationen lämnar. Regionen finner att ur ett regionalt perspektiv har delegationen på ett utmärkt sätt fångat in de väsentligaste frågeställningarna. I det följande kommer vi att lämna kommentarer på det som särskilt berör det regionala perspektivet.

I slutbetänkandets sammanfattning hänvisar Valideringsdelegationen till det övergripande målet för delegationens arbete, vilket fastställdes i delbetänkandet *En nationell strategi för validering* (SOU 2017:18). I det delbetänkandet uppgavs ”att betydligt fler individer ska få sitt kunnande validerat och att validering ska vara tillgängligt i hela landet, på samtliga nivåer i utbildningssystemet och mot en större bredd av kvalifikationer i arbetslivet. Validering som en väg till en kvalifikation ska ha lika hög legitimitet som formell utbildning” (sid. 27). Region Jönköpings län instämmer i detta övergripande mål och finner att förslagen och bedömningarna i delegationens slutbetänkande ligger i linje med denna ambition.

Insatser för validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande är högprioriterade i Region Jönköpings läns arbete för att stärka länets tillväxt och attraktivitet. Det är även begreppet matchning med dess innehåll. Validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande ska leda till att kompetensmatchningen mot arbetsmarknadens behov fungerar bättre.

Validering är viktigt

Digitalisering, robotisering och artificiell intelligens är några stora utmaningar som påverkar både samhälle och individer redan nu och under kommande år. Denna utveckling medför att kunskap och kompetens måste byggas på och byggas om under hela yrkeslivet. Då behövs tillgång till relevanta utbildningar och en väl utbyggd validering.

Genom kvalitativt bra valideringar kan utbildningsinsatser bygga vidare på det kunnande som redan förvärvats. Validering stöder också kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden och är ett värdefullt redskap vid omställning och kompetensutveckling för yrkesverksamma. En väl utvecklad och kvalitetssäkrad validering effektiviserar resursanvändningen både för samhälle och individ.

Allt detta understryker vikten av ett sammanhållet nationellt kvalitetssäkrat system för validering. Region Jönköpings län anser att Valideringsdelegationens delbetänkanden och slutbetänkande presenterar förslag och bedömningar som bygger ett sådant valideringssystem.

Valideringsdelegationen konstaterar samtidigt att det svenska systemet för validering är decentraliserat och splittrat. Delegationen skriver att ”*validering genomförs av en mängd olika utförare inom respektive utbildningsform och i arbetslivet. Det finns i dag ingen sammanhållen reglering om validering, i stället återfinns vissa bestämmelser om validering i olika regelverk för respektive verksamhet*” (sid. 161). Region Jönköpings län delar detta konstaterande och vill understryka vikten av att forma ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering. Vi vill också understryka vikten av att vi får en nationell reglering.

En enhetlig definition, en förordning och koppling till SeQF

Valideringsdelegationen konstaterar att det i dag saknas en sammanhållen reglering om validering. Dessutom definieras begreppet validering på olika sätt inom olika områden. Detta har medfört olika uppfattningar om vad validering syftar till och vilka moment en validering ska innehålla. Det är enligt Region Jönköpings län ingen önskvärd situation.

Region Jönköpings län stöder därför Valideringsdelegationens förslag till en enhetlig definition av validering: ”*Validering ska definieras som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och ett erkännande av kunnande som en person besitter oberoende av hur det förvärvats*” (sid 183). För att skapa samsyn och ökad förståelse av validering är det angeläget att fastställa en gemensam definition som avser validering inom samtliga områden. Region Jönköpings län stöder också att det är individens *kunnande* som ska valideras. Det är ett begrepp som är enklare att förstå och använda än termen *läranderesultat*.

Det är välkommet att förslaget till definition utgår från beskrivningen av valideringsprocessen i EU:s rekommendation, men som har anpassats till ett, för svenska förhållanden, mer etablerat språkbruk.

Region Jönköpings län instämmer i Valideringsdelegationens förslag att definitionen av validering även fortsättningsvis ska finnas kvar i skollagen, men att den ska ändras i enlighet med delegationens förslag till ny definition.

Region Jönköpings län vill i anslutning till förslag om en enhetlig definition poängtera vikten av att validering också ses som en process där någon valideras mot en kompetens som behövs. Det är särskilt viktigt när det gäller branschvalideringar. Då valideras en person mot av branschen fastställd kompetensnivå.

Region Jönköpings län stöder även Valideringsdelegationens förslag att det införs en förordning med generella bestämmelser om validering, den så kallade valideringsförordningen. Det är viktigt att förordningen innehåller skollagens definition av begreppet validering och ytterligare bestämmelser som beskriver hur en validering ska gå till. Det är bra att den nya förordningen avser valideringsinsatser inom samtliga utbildningsformer, i arbetslivet och i övriga verksamheter som omfattas av förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF), om inte annat föreskrivs i annan författning.

Region Jönköpings län delar Valideringsdelegationens uppfattning att *”en nationellt fastställd kompetensstandard inom utbildningssektorn och/eller i arbetslivet är en grundläggande förutsättning för att uppnå likvärdighet i valideringen oavsett var i landet valideringen genomförs. För att ett intyg från en validering ska ha ett värde i praktiken är det också av avgörande betydelse att individens kunnande har bekräftats av en aktör som har mandat och befogenhet att intyga kompetens inom det utbildnings- eller yrkesområde som avses. Den som utför valideringen behöver ha ett tydligt mandat från relevant huvudman inom utbildningssektorn eller från branschens företrädare på arbetsgivar- och arbetstagsidan för att valideringens resultat ska ha legitimitet”* (sid 192). För regionen som regionalt utvecklingsansvarig aktör är det av största värde med en kvalitativt god och likvärdig validering för att stärka vårt ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

Region Jönköpings län välkomnar Valideringsdelegationens förslag till en ökad tydlighet inom högskolan och yrkeshögskolan om vad validering avser och hur en validering bör genomföras. Det ska säkerställas genom att *”en hänvisning till valideringsförordningen införs i bestämmelser som avser validering av reell kompetens för behörighet respektive tillgodoräknande i högskoleförordningen och i förordningen om yrkeshögskolan”* (sid 31). Det är också välkommet att delegationen föreslår *”att Universitetskanslersämbetet får i uppdrag att i samverkan med Universitets- och högskolerådet leda ett arbete med att ta fram rekommendationer för lärosätenas arbete med validering. Uppdraget bör genomföras i nära dialog med bland annat Sveriges universitets- och*

högskoleförbund” (sid 31). I syfte att utveckla kompetensutvecklingsinsatser för redan yrkesverksamma är detta välkomna förslag.

Organisering – samverkan, samordning och styrning

Det behövs tydliga och effektiva strukturer för validering och därtill relevanta kompetensutvecklingsinsatser. Det är viktigt när vi vet att arbetsmarknaden kommer att långsiktigt förändras genom globaliseringen, digitaliseringen, automatiseringen och artificiell intelligens. Under denna vår har vi också blivit medvetna om att arbetsmarknaden kan förändras snabbt och oväntat på ett dramatiskt sätt genom Corona-pandemins härjningar. Alla dessa utmaningar kräver strategiska och samordnade insatser för livslångt lärande, kompetensutveckling och omställning. Region Jönköpings län stöder därför Valideringsdelegationens förslag till strukturer för validering på regional och nationell nivå och inom utbildning och arbetsliv. Det är välkommet att vi får förslag som är nationellt och sammanhållet.

Det är bra att Valideringsdelegationen lyfter vikten av strategiska och samordnade insatser för lärande, omställning och utveckling. Den logiska slutsatsen blir naturligt att *”den nationella politiken inom utbildnings-, arbetsmarknads- och näringspolitikens områden behöver samordnas bättre för att möta behoven på kompetensförsörjningsområdet*” (sid 221). Region Jönköpings län välkomnar att Valideringsdelegationen föreslår en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande, samt att valideringen sätts in i detta sammanhang. Vi understryker vikten och värdet av att detta strategiarbete bör, såsom delegationen skriver, *”drivas gemensamt av berörda departement med en bred medverkan från arbetslivets organisationer, skolhuvudmännen, regioner och andra berörda aktörer*” (sid 221). Vi tillstyrker också att strategin fastställs genom en överenskommelse mellan regeringen och arbetsmarknadens parter.

Region Jönköpings län välkomnar särskilt en stärkt nationell samordnad kompetensförsörjningspolitik. Ett utökat regionalt mandat förutsätter en ändamålsenlig statlig organisering, vilket skapar förutsättningar för ett effektivt arbete på regional nivå. Det behövs en samlad kompetensförsörjningspolitik, konstaterar både arbetsmarknadsutredningen och Valideringsdelegationen. Region Jönköpings län instämmer i denna slutsats.

Kompetensförsörjning är en del av den regionala tillväxtpolitiken och sträcker sig primärt över tre politikområden; arbetsmarknads-, utbildnings- och näringspolitik, samt kräver samverkan mellan många olika aktörer. Det betyder att frågan i praktiken delas mellan tre olika departement. Uppdelningen av kompetensförsörjningsfrågan är en del av det strukturella problemet, då respektive område styrs av olika regelverk, logiker och mål. Idag är målsättningen och ansvarsfördelningen för kompetensförsörjningsfrågorna inte tydlig, vilket gör att myndigheter utför insatser i organisatoriska stuprör samt bygger upp parallella strukturer. Arbetsmarknadsutredningen konstaterade att frågor som saknar en utpekad ansvarig aktör, som frågor om individers livslånga lärande och näringslivets och offentlig sektors strategiska kompetensförsörjning, riskerar att

falla mellan stolarna. Om man från staten menar allvar med att adressera den ökande kompetensförsörjningsproblematiken måste dessa tre departements ansvarsområden samlas under gemensamma mål och en gemensam logik, i syfte att skapa förutsättningar för en effektiv kompetensförsörjningspolitik.

Region Jönköpings län stöder också delegationens förslag om att det inrättas ett råd för validering som ska följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete på nationell och regional nivå. Här vill vi särskilt betona vikten av att detta nationella råds uppdrag relateras till ett tydligt mandat för de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Region Jönköpings län instämmer i delegationens bedömning att *”det i strategin för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör framgå hur arbetet med att genomföra strategin ska organiseras”* (sid 225). Det är inte tillfredsställande att det i dagsläget inte finns en nationell organisering med ett sektorsövergripande ansvar att främja och koordinera insatser för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering. Därför understryker vi delegationens uppfattning att *”det övergripande ansvaret i Regeringskansliet för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering bör tydliggöras”* (sid 225). Det föreslagna valideringsrådet har en viktig uppgift att fortsätta Valideringsdelegationens arbete att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete på nationell och regional nivå.

Region Jönköpings län efterlyser en tydlig nationell samordning av kompetensförsörjningspolitiken, där validering utgör en viktig beståndsdel, och ett tydligt stärkt mandat till de regionalt utvecklingsansvariga. Region Jönköpings län vill därför understryka Valideringsdelegationens uppfattning att de *”ser behov av ett mer långsiktigt uppdrag till regionerna att arbeta med kompetensförsörjning och validering för att en varaktig struktur ska kunna etableras”* (sid 210). Vi anser att kompetensförsörjning är en grunduppgift för regionerna och att det ytterligare bör tydliggöras. Region Jönköpings län instämmer därför i delegationens förslag att *”en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret ska vara att fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, där validering ingår som en viktig del. I uppgiften ska även ingå att följa upp, utvärdera och årligen redovisa till regeringen resultaten av det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt en bedömning av regionens kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt”* (sid 232). Regionen stöder också att detta ska regleras i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Vi stöder också att *”förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket ska ändras så att det tydligt framgår att myndigheten ska främja, stödja och samordna samt förmedla kunskap i frågor som rör regionalt kompetensförsörjningsarbete”* (sid 232). Region Jönköpings län ställer sig också bakom delegationens bedömning om att det i den nationella strategin för regional tillväxt 2021-2027 bör *”framgå att det regionala arbetet ska fortsätta med att bidra till att etablera respektive upprätthålla regionala strukturer för validering”* (sid 232).

Regionerna kan driva på, samordna och stödja valideringsarbetet. Det skapar nytta ur ett regionalt kompetensförsörjnings- och sysselsättningsperspektiv genom att

synliggöra och bekräfta den kompetens som finns i regionen. Det innebär också att vi får en likvärdighet mellan kommunerna när det gäller effektiva strukturer för validering. På så sätt hålls valideringssystemet ihop. Allt detta förutsätter att regionerna får ett tydligt uppdrag och mandat att arbeta med kompetensförsörjning och validering.

Regionalt utvecklingsansvariga fick inför 2010 i uppdrag att etablera kompetensplattformar inom sitt län. Tanken var god, att peka ut en lämplig aktör med översyn över utbud och behov av kompetens. Tyvärr kom uppdraget utan stärkt mandat eller finansiering från staten. Arbetet utvecklades som en konsekvens av det väldigt olika runt om i landet. Efter en tid av projektfinansiering via staten har det under senare år funnits en drivkraft att hitta en gemensam grund för uppdraget, för att öka tydligheten mot externa aktörer och för att på så vis ge regionerna en legitim roll kopplat till arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. Tillväxtverket tog under 2016 fram ett förslag till nya riktlinjer, som nu inkorporerats i regionernas villkorsbrev och utgör en gemensam bas för det fortsatta arbetet.

Regionerna har nu ett tydligare uppdrag och ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet än innan. Dock saknas alltså ett tydligt mandat, adekvata verktyg och tillräckliga resurser för att kunna uppfylla målen om en effektiv regional kompetensförsörjning. Det saknas dessutom harmoniserande uppdrag till andra relevanta aktörer om deras roll och hur de ska samverka med regionalt utvecklingsansvariga. Region Jönköpings län välkomnar därför att Valideringsdelegationen föreslår att de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna får ett tydligare mandat för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och därtill relaterad validering.

Vi anser att det nu är rätt läge att ytterligare precisera och förstärka de regionalt utvecklingsansvarigas roll och mandat. De regionalt utvecklingsansvariga har stora och naturliga fördelar att vara en viktig part för att stärka kompetensförsörjningen och valideringen.

Regioner ska kunna ansöka om medel för att etablera regionala strukturer för validering

Region Jönköpings län instämmer i Valideringsdelegationens förslag om att *”regioner ska enskilt eller gemensamt kunna ansöka om medel från Tillväxtverket för att bidra till att utveckla och etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå”* (sid 254). Vi bejakar att regioner ska ha ett stort ansvar för att etablera och utveckla effektiva strukturer för validering, inte minst när det gäller att stärka arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

Region Jönköpings län delar också Valideringsdelegationens bedömning att validering bör betonas såväl för kompetensförsörjning och livslångt lärande som för personer som står långt från arbetsmarknaden i den kommande programperioden för europeiska socialfonden. Vi ställer oss också bakom att medfinansiering för projekt avseende validering bör lösas med nationellt avsatta medel.

Region Jönköpings län är däremot tveksam till att en större andel av medlen för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör gå till nationella projekt i den kommande programperioden. Det finns flera fördelar med att regionala organisationer är aktiva i kompetensförsörjningsarbetet och det stärker samverkan mellan regioner och externa aktörer.

Valideringsdelegationen betonar att en långsiktig finansiering är en av grundförutsättningarna för att validering ska fungera och att effektiva strukturer för validering ska kunna etableras. Inom utbildningssystemet ingår validering i den ordinarie ersättningen för utbildning, men det är en resurskrävande verksamhet, särskilt om valideringen syftar till tillgodoräknande inom formell utbildning. Valideringsdelegationen har därför tidigare gjort bedömningen att *”en särskild ersättning bör utbetalas till universitet och högskolor för tillgodoräknanden (SOU 2018:29)”* (sid 33). Det är en bedömning som Region Jönköpings län kan dela. Det stärker regionens roll att arbeta med kompetensförsörjning mot arbetsmarknaden.

Kunskapsutveckling

Valideringsdelegationen konstaterar att *”hög kvalitet i genomförandet ger valideringens resultat legitimitet. För att genomföra validering med hög kvalitet behöver utföraren ha rätt kompetens. Kompetensutveckling för valideringsutförare är därför centralt för att få kvalitet i valideringsarbetet”* (sid 257). Region Jönköpings län delar detta konstaterande och ser det också som en viktig del i att främja och stärka ett enhetligt arbetssätt kring valideringsutförande. Det stärker också den regionalt utvecklingsansvariga aktörens arbete med kompetensförsörjning.

Region Jönköpings län stöder Valideringsdelegationens förslag att *”särskilda medel tillförs från och med 2020 för att finansiera högskolekurser om validering”* (sid 260). Det ligger i linje med att stärka kvaliteten inom valideringsarbetet. Om regeringen tillför särskilda medel skapas en ökad tillgänglighet för kunskapsutveckling inom validering och samsynen stärks.

Valideringsdelegationen uppger i slutbetänkandet att det finns brister i statistikunderlagen från vuxenutbildning (Komvux) gällande validering. Region Jönköpings län delar denna uppfattning och stöder Valideringsdelegationens bedömning att *”Statens skolverk bör fortsätta arbetet med att följa upp och redovisa kvalitetssäkrad statistik över omfattningen av validering inom kommunal vuxenutbildning”* (sid 261). Från ett regionalt perspektiv är det av yttersta vikt att det finns tillförlitlig statistik som kan ligga till grund för ett skapande av en regional struktur för validering.

Region Jönköpings län delar Valideringsdelegationens uppfattning att det bör inrättas kompetensutvecklingsinsatser för valideringsutförare och att *”kompetensutvecklingsinsatserna bör vara anpassade till mottagarnas roller och*

kontext. De bör också organiseras så att de bidrar till att valideringsutförare kan förändra sitt agerande i praktiken och till eventuella organisatoriska förändringar på hemmaplan” (sid 263). Därmed stöder Region Jönköpings län Valideringsdelegationens bedömning att ”Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens skolverk och Universitets- och högskolerådet bör överväga hur de kan tillhandahålla kompetensutvecklingsinsatser inriktade på validering inom den egna sektorns utbildningar” (sid 262).

Region Jönköpings län delar Valideringsdelegationens uppfattning ”att validering är ett resurseffektivt verktyg som kan bidra till att lösa akuta kompetensförsörjningsbehov, underlätta rörligheten på arbetsmarknaden, bidra i omställning och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad” (sid 265). Vidare delar Region Jönköpings län även Valideringsdelegationens bedömning ”att validering bör prioriteras inom befintliga och kommande satsningar på forskning om vuxnas lärande, såväl inom komvux som inom yrkeshögskola och högskola” (sid 266).

Vidareutveckling av validering mot arbetslivets kvalifikationer

Region Jönköpings län har en överensstämmande bild med Valideringsdelegationen om hur viktig branschvalideringens fortsatta utveckling är. Branschvalideringar ger bättre förutsättningar för små- och medelstora företag att arbeta med strategisk kompetensförsörjning. Validering är ett värdefullt verktyg för att motverka och bryta en könssegregerad arbetsmarknad, möjliggöra en snabbare integration och att utarbetade bransch kvalifikationer kan stärka samverkan mellan branschernas parter och utbildningsaktörer.

Region Jönköpings län vill i detta sammanhang understryka den viktiga roll som den regionalt utvecklingsansvariga aktören kan spela i detta sammanhang. Regionerna kan utgöra proaktiva samordningsnoder för att stärka branschvalideringen på arbetsmarknaden. Regionerna och Arbetsförmedlingen har olika roller och uppdrag i valideringsarbetet men kan dessutom samverka för att stärka arbetslivets validering.

Region Jönköpings län delar Valideringsdelegations konstaterande att ”genom att branschen definierar kompetenskriterierna och utvecklar kvalifikationen finns också en bra utgångspunkt för en dialog mellan branschen och företrädare för utbildningssystemet, exempelvis i de nationella programråden. Det kan bland annat gälla hur kunskapsmål bör uttryckas eller förändringar i innehållet i gymnasieskolans yrkeskurser, så att de möter aktuella kompetensbehov på arbetsmarknaden” (sid 281).

Region Jönköpings län har följt det regionala projektet inom strategisk kompetensförsörjning som genomfördes i länet för små- och medelstora företag inom industrin i länet. Inom industrin är valideringskvalifikationer redan väl utvecklade men det är viktigt att hela tiden vidareutveckla för framtida kompetensbehov. Det är viktigt att andra branscher som inte kommit lika långt får

möjlighet och stöttning i en uppbyggnad och fortsatt utveckling av branschvalidering. Region Jönköpings län stöder Valideringsdelegationens förslag *”att ett statsbidrag för att utveckla validering av yrkeskompetens ska inrättas. Syftet med statsbidraget ska vara att utveckla verktyg för kompetensförsörjning och kompetensutveckling i arbetslivet. En ny förordning bör införas som reglerar hur medlen får användas”* (sid 282).

Region Jönköpings län vill även rekommendera att det görs en översyn av hur valideringsinsatser finansieras. Frågan om finansiering av validering bör finnas med när ett nationellt, sammanhållet och kvalitetssäkrat valideringssystem etableras. Detta skulle innebära en större tydlighet och förenkling gentemot målgruppen för insatserna.

Region Jönköpings län delar Valideringsdelegationens analys att det finns en brist i kunskapen hos företagen var man vänder sig för branschvalidering. Det är viktigt att branschvalidering synliggörs på ett mer effektivt sätt och att branscherna får en stöttning i sitt valideringsarbete. Region Jönköpings län stöder Valideringsdelegationens bedömning *”att MYH:s stöd till branscherna behöver utvecklas för att tillgången till och kännedomen om validering mot arbetslivets kvalifikationer ska kunna öka”* (sid 291). Region Jönköpings län skulle vilja rekommendera att man också kopplade samman Myndigheten för Yrkehögskolans prognos- och analysarbete som man utvecklar inom sitt uppdrag med branschvalidering.

Validering inom kommunernas vuxenutbildning

Utifrån dialog och kunskapsinhämtning från nätverk med länets vuxenrektorerna i Jönköpings län, så delar Region Jönköpings län Valideringsdelegationens bedömningar gällande rådande bild, över hur kommunernas vuxenutbildning arbetar med validering idag. Validering inom komvux är ett utvecklingsområde. Mycket av problematiken idag ligger i att huvudmännen inte är skyldiga att erbjuda valideringar, något som Valideringsdelegationen tar upp i sitt slutbetänkande. *”I och med att huvudmännen inte är skyldiga att erbjuda validering är också förutsättningarna begränsade för statlig granskning och uppföljning av verksamheten”* (sid 306).

Kartläggning, prövning och validering är viktiga verktyg för att matchningen på arbetsmarknaden ska fungera väl. Verktygen ger effekter på individnivå och skapar samverkan mellan utbildning och arbetsliv. Verktygen har en nyckelroll för att stärka kompetensförsörjningen, något som är ett perspektiv som skulle kunna stärkas ytterligare inom kommunernas vuxenutbildning. Valideringsdelegationen lyfter att *”Skolinspektionen (2019) har konstaterat att många individuella studieplaner saknar viktiga uppgifter om elevens mål med utbildningen och tidigare studie- och yrkeserfarenhet. Detta indikerar att kartläggning inte alltid görs i dagsläget. Det pekar också på att en inledande kartläggning sannolikt är en viktig insats för att höja kvaliteten på elevens individuella studieplan”* (sid 312).

Region Jönköpings län stöder Valideringsdelegationens förslag ”att hemkommunens skyldighet att tillhandahålla vägledning ska förtydligas genom att det anges i skollagen att hemkommunen är skyldig att erbjuda en inledande kartläggning av kunskaper och kompetens, inför utbildning eller prövning inom kommunal vuxenutbildning eller inför utbildning inom särskild utbildning för vuxna” (sid 311).

Region Jönköpings län delar Valideringsdelegationens uppfattning att den nuvarande regleringen som endast anger att validering kan genomföras, inte att huvudmännen är skyldiga att erbjuda validering ska ändras till *skyldiga att erbjuda*. Det är viktigt att en individs studieplanering blir så flexibel och effektiv som möjligt.

Region Jönköpings län anser att det är viktigt att det finns ett enhetligt sätt att dokumentera validering och på det sättet också klargöra en kvalitetsstämpel som arbetsgivaren är trygg med. Region Jönköpings län stöder därför Valideringsdelegationens förslag ”att det vid validering inom vuxenutbildningen endast ska finnas möjlighet att utfärda intyg eller betyg. I skollagen och förordningen om vuxenutbildning är det tydligt angivet att det är rektor som ansvarar för att utfärda intyg och betyg. Detta innebär att dokumentationen efter en validering ges en formell status” (sid 326).

Sammanfattning

Region Jönköpings län skrev inledningsvis att regionen välkomnar många av de förslag och bedömningar som presenteras i Valideringsdelegationens slutbetänkande. Vi vill avslutningsvis sammanfatta våra viktigaste synpunkter enligt följande:

- Region Jönköpings län stöder Valideringsdelegationens förslag till strukturer för validering på regional och nationell nivå och inom utbildning och arbetsliv. Vi välkomnar ett nationellt, sammanhållet och kvalitetssäkrat valideringssystem.
- Valideringsdelegationens förslag till en enhetlig definition av validering är bra och välkomnas: ”Validering ska definieras som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och ett erkännande av kunnande som en person besitter oberoende av hur det förvärvats” (sid 183).
- Det är bra att Valideringsdelegationen föreslår att det införs en förordning med generella bestämmelser om validering, den så kallade valideringsförordningen.
- Vi ställer oss bakom Valideringsdelegationens förslag att ”den nationella politiken inom utbildnings-, arbetsmarknads- och näringspolitikens områden behöver samordnas bättre för att möta behoven på

kompetensförsörjningsområdet” (sid 221).

- Region Jönköpings län välkomnar att Valideringsdelegationen föreslår en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande, samt att valideringen sätts in i detta sammanhang. Detta strategiarbete ska *”drivas gemensamt av berörda departement med en bred medverkan från arbetslivets organisationer, skolhuvudmännen, regioner och andra berörda aktörer” (sid 221).*
- Vi stöder delegationens förslag om att det inrättas ett råd för validering som ska följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete på nationell och regional nivå. Här vill vi särskilt betona vikten av att detta nationella råds uppdrag relateras till ett tydligt mandat för de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna för det regionala kompetensförsörjningsarbetet.
- Region Jönköpings län bejaktar Valideringsdelegationens uppfattning att de *”ser behov av ett mer långsiktigt uppdrag till regionerna att arbeta med kompetensförsörjning och validering för att en varaktig struktur ska kunna etableras” (sid 210).* Vi anser att kompetensförsörjning är en grunduppgift för regionerna och att det ytterligare bör tydliggöras.
- Vi instämmer i Valideringsdelegationens förslag om att *”regioner ska enskilt eller gemensamt kunna ansöka om medel från Tillväxtverket för att bidra till att utveckla och etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå” (sid 254).*
- Vi delar Valideringsdelegationens bedömning att validering bör betonas såväl för kompetensförsörjning och livslångt lärande som för personer som står långt från arbetsmarknaden i den kommande programperioden för europeiska socialfonden.
- Region Jönköpings län är däremot tveksamma till att en större andel av medlen för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör gå till nationella projekt i den kommande programperioden för europeiska socialfonden. Vi ser värdet av många regionala aktörer och som samverkar med regionerna.
- Vi understryker vikten av att fortsatt utveckla branschvalideringar och stöder Valideringsdelegationens förslag *”att ett statsbidrag för att utveckla validering av yrkeskompetens ska inrättas” (sid 282).*
- Stöder Valideringsdelegationens förslag *”att hemkommunens skyldighet att tillhandahålla vägledning ska förtydligas genom att det anges i skollagen att hemkommunen är skyldig att erbjuda en inledande kartläggning av kunskaper och kompetens, inför utbildning eller prövning inom kommunal*

vuxenutbildning eller inför utbildning inom särskild utbildning för vuxna”
(sid 311).

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Rune Backlund
Ordförande i nämnden för
arbetsmarknad, näringsliv och
attraktivitet

Kristina Athlei
Regional utvecklingsdirektör